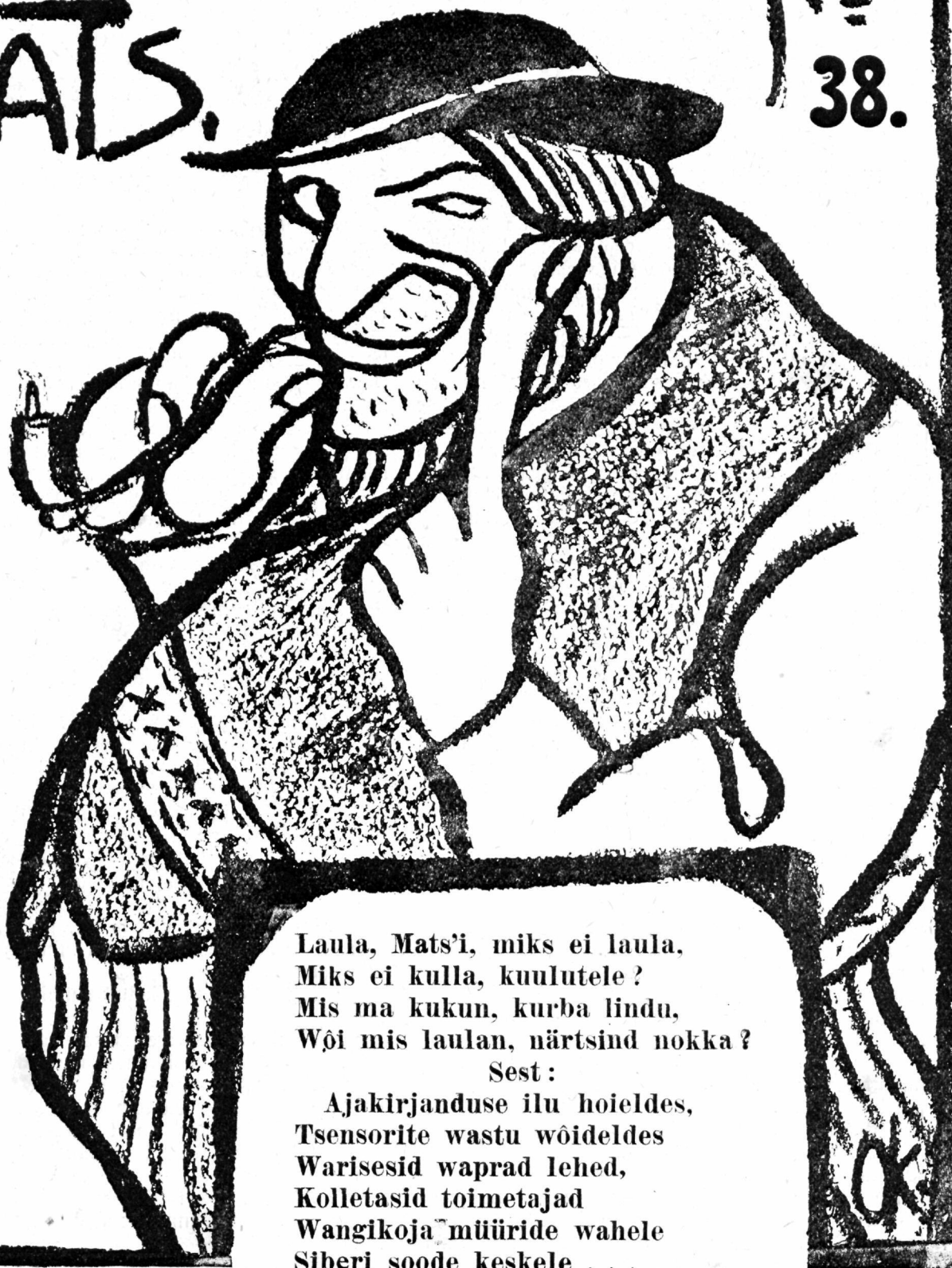

MEIE - MATS.

Fr. S. Kruzwaldi nim.
Eesti NSV Rahk
Raamatukogu

2018

No. 38.

Laula, Mats'i, miks ei laula,
Miks ei kulla, kuulutele?
Mis ma kukun, kurba lindu,
Wõi mis laulan, närtsind nokka?

Sest:

Ajakirjanduse ilu hoieldes,
Tsensorite wastu wõideldes
Warisesid wapräd lehed,
Kolletasid toimetajad
Wangikoja müüride wahela
Siberi soode keskele . . .

Kaanebildi järeltrükk on keelatud

Parlamendi saadik pühi pidamas.

„(Wõõrastel“ ainetel kohaliste olude järele painutatud muhe pärastpühine jutt.)

Uhe konstitutsioonilise kulturariigi „kõrgeseaduseandja kogu“ — parlament — oli oma kahepoolega ukseid kinni pannud, nagu süüta magaja lapsuke oma silmakesed, ja tema kõrgeaulised liikmed oliwad kõik „iga nelja tuule poole“ laiali läinud, et „kuldases kodukeses“, kalliste omaksete keskel, suuri pühasid mõõda saata ja oma rasket „loomise tööst“ välja puhata — nagu Jumal pärast maailma loomist seitsmendamal päeval.

Muude parlamendi saadikute seas oli ka „Wirusta“ asumaa saadik oma nina kodumaa poole pööranud, sest talle tundus juba pealinnas wiibides, kudas koduküla weriworstide ja wasikaprae lõhn tema haistmise-erkusid, mis umbses pealinna õhus juba kaunistigi pinewile oliwad sikutatud, kudistas.

Ja weel! koduküla õlu?! . . . Kui ta parlamendi puhwetis enne pühi weel wiimase Pilseneri-klaasi suu peale kummuli wiskas, siis tundis ta selgesti, kui läila see lake kodumaa toiduka „keswamärjukese“ kõrwest oli — päris jumala wesi, millele kápuga humalaid sisse wisatud!

Ja saadik sõitis kodumaale. — — —

Teise püha õhtul leiame tema oma tuttawa wallawanema, wa' Mäe Madise, poolt, kellega nad ennewanasti, kui ta weel „wõitud mees polnud, mõndagi nalja seltsis läbi oliwad elanud ja mõndagi „tipsu“ seltsis ära teinud. Wana arm, õeldakse, ei roosteta, ega siis ka wana sõprus roostetada tohi, olgugi, et seisuste waheseinad wahest mehi kipuwad üksteisest lahutama. Wana tuttawaid waja ikkagi meeles pidada.

Mäe Madisele polnud saadiku-herra wõersiletulek ootamata; ta oli seda ammuugi ootanud ja selle tarwis kõik, mis waja, ette walmistannd, nagu jõuka mehe kord ja kohus. Isegi mõned lähemad sõbrad ja naabrid oliwad ilmunud, et saadiku suust pealinna uudiseid kuulda.

Saadik istub tagakambris, walge, kodukoetud linaga kaetud laua ääres. Laual asuwad mitmesugused toidud, millede keskel isegi „Tschelöschewi kihwti-pudel“ ja õige kõhukas õllekarafingi ei puudu.

Õhtusöök on lõpule jõudnud.

„Saadiku-herra, eks katsuge weel meie worsti. Wõi wõtke weel tükike wasikapraadi ette!“ pakub lahke perenaine oma walge põlle nurka näppides.

„Tanan wäga! Ma olen juba sõõnud,“ wastab saadik taskurätikuga suud pühkides: „nüüd läheks weel tubli lonks õlut ära.“

„Kai, kalla sisse!“ kamandab peremees, ja salajane uhkuse-judin käib tema südamest läbi, sest

et tema „märg“ pealinna saksa ees „armu on leidnud.“

Kokku kogunud naabrite juures tulewad tahtmata rõõmuliigutused nähtawale. Nad on õnnelikud, et õhtusöök, mille kallal ainult ilmast ja lastest on räägitud, ükskord ometi lõpule on jõudnud, ning et nüüd, „õlle-tilka tipsutades,“ wõimalik saab olema neist asjadest kõneleda, mis neil kõige rohkem südame peal pakitsewad. Keegi ei julge aga esimesena kõnelema hakata, ja sellepärast walitseb kambris kangekaelne waikus.

Saadik joob õlleklaasi tühjaks, keerab wuntsisid ja waatab tuhmi pilguga ringi: kortsulised, harimata näod waatawad talle wastu . . .

„Eh, igaw on teie hulgas, wanamehed!“ õhkab ta lakke waadates: „Waat' pealinnas, seal on teine asi: lõbus nagu pulmas!“

„Eks ta ole tõsi, näh, herra!“ arwab Oja Juhan. „Kus ta 'p siis meie keskel nüüd lõbus on, wõh. . . Püha harimata inimesed, nagu tööloomad, muudkui rühi aga edasi . . .“

Keegi noorem mees äigab käega üle otsaesise ja kõhatab kartlikult, nagu kooliõpetaja-kandidat enne proowilugemist:

„Elate, näh, pealinnas . . . Mis te seal siis muud teete, kui harutate igasuguseid seaduseid talurahwale ja igasuguste kuritööde üle . . .“

„Ä'ä nüüd, Juhan, sega! Lase saadiku-herra maitseb õlut kah,“ õpetab teine.

„. . . Pealinnas on päris tore! Seal on alles mõnu: käid ministrite juures, niisama nagu praegu siin, kõik läbisegamini, nagu oma inimesed. Wastu wõtmine igal pool! . . .“

„Soo—oh, näh! Eks ta ole, jah. Wõi ministrite juures, wenike, just nagu oma inimene kohe!“ imestab Oja Juhan.

„Herra, eks jooge kah!“ sunnib perenaine wälja kallates.

„Ja missugune toredus seal igal pool on,“ selektab saadik õlle klaasi tühendades edasi. „Ma ütlen teile, et ministri majas juba ainus eeskoja trepp enam maksab, kui teie talukohad; sãrab aina, walge — elektri-lambid igal pool! Teenrisi nagu muda: üks wõtab kuue, teine kalossid, kolmas puhub sul wiimase tolmukibemegi riiete pealt maha. . .“

„Soo—oh, näh! Wõi feisa ees ja taga, ja puhwad wiimase tolmukibemegi ära,“ korutab Oja Juhan.

„Eks ta ole igal pool ühte moodi,“ arwab elukõpse wallawanem ja walab õlut klaasi. „Meie käime siin oma ülematega, nagu politsei-herraga ja

kommissariga, läbi; teie, suuremad, seal ministritega ja teiste suurte herradega. Kudas mees, nõnda müts!

Mäe Madise sõnad ei awaldanud just kõige paremat mõju saadiku peale. Ta oli weidi pahanatunud, et tema kõned Madist kohkuma polnud pannud. Ta tegi niisuguse näo, nagu mõtleks miski asja üle sügawamalt järele; siis aga tõstis ta oma raske pea uuesti ülesse ja seletas edasi:

„Tant feid kõiki siin wõtaks — elate ja olete nagu räbalad, suitsu ja sõnniku lõhn riiete juures. Rebite piipus wa' odawat tubakat — nagu raipe lõhna kõik kohad täis. Waat' pealinnas! . . . peaminister ise pani mulle alles sigari ette — rubla tükk! Suitsetad — tuba nagu salwi lõhna täis. Lust! . . . Igal pool nurkades portselanist sületoosid. . . Teie lasete aga siin lirts ja lirts läbi hammaste pörandale, nagu waresed! . . .“

„Soo-oh, ja, ja, ja . . . Wõi rubla tükk, ja lortsulanist sületoosid!“ imestab Oja Juhan.

„Mis ta'p neil seal wiga rublaseid sigarisi wadada — riigi raha käes!“ tähendab keegi nurgast pahaselt. „Hea, kui meil kimptubakatki oleks. Tuleb aeg, pole sedagi! Wea samblaid piibus kui tahad!“ . . .

„Ole sina, Mart, wait! Lase herra räägib“, waigistab teine.

„Eks sigarossid ole mitut seltsi,“ arwab wallawanem.

Saadik laseb pikaldase pilgu üle meeste pea käia, nagu loeks ta järele, mitu nina siin õieti koos on. Siis torkab ta weel korra mokahabeme „keswamärja“ sisse, muigutab mokke ning pingutab siis oma „aruannet“ walijate ees edasi:

„Pealinnas on midagi suurepäralist: woorimehed, tõllad, automobolid, konkad — ühesõnaga: igasugused sõiduriistad, üks toredam kui teine sõeluwad üksteisest läbi. Silmad lähewad kirjuks peale waadates . . .“

„Soo-oh, näh — wõi kõik segamini, just kui pudru kohe!“ kohendab Oja Juhan.

„Mis kurat! Kui ma tüki maadgi kätte saaks. Mis minul nende „konkadega“ tegemist, olgu neid wõi must tuhat! . . . Saadiku-herra, kas maad anate kah?“ pörutab Mäe Madise enese sulane, kes salaja wõõraste selja taha hiilinud.

„Mis nüüd sina, Tõnis, peaksid plärama! Lase herra räägib . . . Wõtke, herra, tilk „keswamärga“ kah jutu wahele“, sunnib Mäe Madis sõbralikult, et sulase eksitust heaks teha.

Saadik sirutab kae tähtsalt käsutäitmisele wälja.

„Kui palju te nende küsimise-lehtede peale, milledest lehtedes kord jutt oli, wastuseid olete saanud kah?“ küsib noorepoolne peremees, kes ennemalt juba seaduseandmise asjust juttu oli püüdnud teha.

Parlamendi liige tunneb, et tal hea pole olla. Silmalaud kipuwad raskeks minema. Keel püüab ülearuseid liigutusi teha ja nagu kuiwama lüüa. Saadik kastab weel keelt:

„Palju, palju! . . . Ja mis teie siin sellest kõigest teate ja tunnete, mis parlamentis tehakse. Teie mõtlete, et parlamentis imesid tehakse!“ sõnab ta frotslikult ja jääb tõsiselt enese ette tühja õlle klaasi peale waatama.

Wallawanem on tähelepanelik: ta täidab riista uuesti keswamärjukesega.

„Noo—jah, eks ta ole! Ega's saakramentis, näh, imesid tehta,“ korutab Oja Juhan ja annab õlletoobi, mis meeste käes ringi käib, naabrile edasi.

Saadik ei pane nagu Juhani juttu tähelegi. Ta austab majaisa „kraami“ ja pajatab siis edasi:

„Prowintsis tahab iga mees su käest imetegusid, ei mõista aga ise teretadagi! Tuleb wastu, tahab mütsi tõsta, teeb aga ise niisuguse lolli liigutuse, et tõmbab mütsi weel kõwemini pähe! Kur. . . Waat' pealinnas alles, kudas rahwaasemikkusid austatakse: lähed uulitsal, iga kardawoi ja pristaw teeb sulle käega noka alla*!“

„Soo—oh, näh, wõi teewad, wenike, kohe käega noka alla!“ naerab Oja Juhan heameeleliselt kaasa.

Koosolejate keskel tõuseb mõrin. Healed kostawad läbisegamini, ühed — julgemad — kõwemini, teised — aramad — tasemini. Üleüldise mõmina hulgast kostawad sõnad: „maad“ — „kuuendiku“ . . . „saksad“ . . . „talupojad“ . . . wälja.

Parlamendi liige tunneb oma kehas finaraskust. Nagu puudased pommid on silmalaugude külge seotud: „matside“ tume mõmin mõjub liiga suigutawalt.

Jutukõmin läheb kõwemaks. Mäe Madis, wallawanem, segab ennast naabrite juttu sekka:

„Tsst! . . . tasa, mehed! Ega's teie Kantjärwe wolikogus ole! Oleme ikka tasem, kui meie keskel niisugune tähtis wõõras wiibib“.

Noormees, kes ennemalt seadusest juttu püüdis teha, ei tihka aga enam kannatada. Ta tõuseb seina äärest pingi pealt ülesse, astub sammu effepoole ja pahwatab:

„Ei tea, saadiku herra, kudas maa jagamisega, s. o. — kudas ma pidin ütlema — mõisade maata inimeste kätteandmisega. . .“

„Maa wõõrandamisega“ parandab Mäe sulane nurgast

„Noo—jah . . . maa wõõrandamisega — kudas sellega jääb? Räägitakse ikka, et põline rent. . .“

„Mis? kus? . . . Maa andmine . . . Ja, jah, seda tuleb, seda tuleb . . . Parun Meier . . . Meierhof, parun . . . par . . . föl . . . förr . . . samm . . . mm . . . m ja meie . . .“

„Räägiti talwe monopoli juures, et parlamentis hakatawat maad rahwa kätte wõõrandama ja. . .“

„Ja, ja, seda saab, seda saab! . . . küll teile wõõrandatakse . . . nagu keegi tahab! . . .“

„Soo—oh, jah, eks te kuule: maad antakse! Wõõrustatakse pealegi, nagu keegi tahab kohe. Ja, jah!“ seletab Oja Juhan oma poolt.

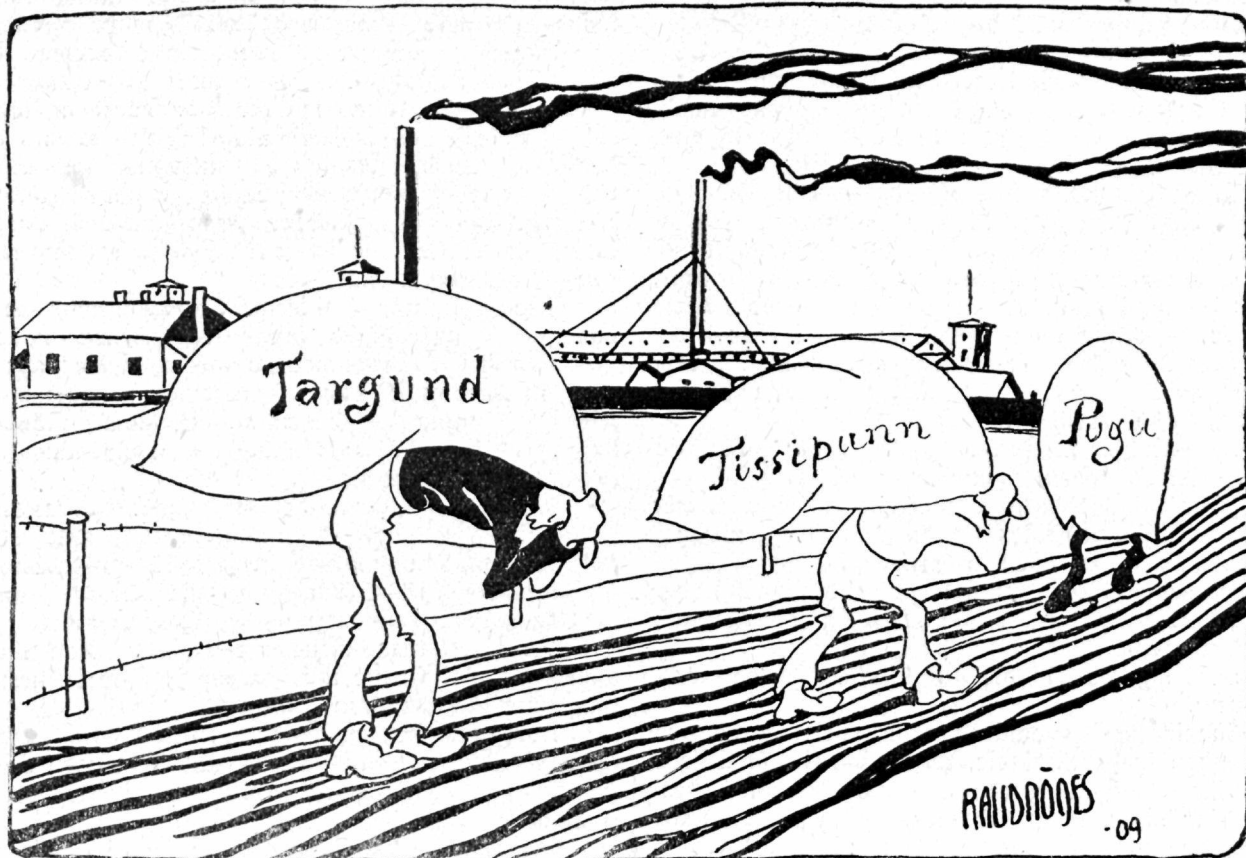
„Ja kas tulewad siis põlised rendikohad, wõi ostukohad?“ pärib uudishimulik maatahtja edasi

„Põlised rendikohad . . . ja . . . ja . . . ja . . . ja . . . kohad . . . Parun Meier . . . m . . . mm . . . Mina ol— — olen selle kohta — — wiis kõnet pidanud — — kõik nutsiwad! Ja — — aga ma ütlen teile — — — pea . . . pealinnas on tõesti — — kuradi päralt — — — ilusad tüdrukud“ — — —

Ja Jumal oli raske une — wõitud mehe peale saanud.

*) See ütetus saadiku poolt on eksline — „barbarismus“ — otsekõhene tõlge Wene keelest: „подъ козырекъ“, i. o. siis, kui loidat ülemale au andes käe mütsi noka juurde paneb. Trükiladu märkus.

I. Pildid Kilulinna sitsiwabriku ühispoe tegewusest.

Targund Tissipunn ja Pugu: Kuradi tolad ühispoe liikmed, — loodavad puhast kasu saama, aga eks kiri ütle: „Ega looma suud kinni seota, kes pahmast tallab!“ — Puhtad kasud on kõik meie kottides — annab tassida!

Põrgu saatatus.

Puutusin kord kuradiga
Kokku suure metsa teel.
Tubli poiss, ei ole wiga:
Lahke meel ja lõbus keel.

Ainult wäga lahjenenud
Näis ta wennas, õnetu:
Silmad auku taganenud,
Keha paljas nahk ja luu.

„Kuis nüüd põrgus elatakse?“
Pärisin talt' jutu sees,
„Kas seal ikka keedetakse
Jnimesi kateldes?“

Kurwalt kõrwad longu lasi
Sarwiline mehike,
Nagu mõni raske asi
Torkas talle mõttesse.

Alles siis kui küsimise
Panin ette uuesti,
Andis mulle pikkamisi
Wanapagan wastuse.

„See on lori, seda pole
Põrgus ettetulnudki:
Seal ei ole poolt nii kole,
Kui siin ilmas — uskuge!

Kaua aega meil seal oli
Põli päris kullane,
Kõigil oli waba woli —
Tegime, mis tahtsime.

Ka kõik ilma elanikud,
Keda senna saadeti,
Olid wäga õnnelikud,
Sest neil oli elu prii.

Sellest a'ast ei aga enam
Tea ma põrgust midagi,
Kui see elu ase kenam
Rööwiteel meilt riisuti!“

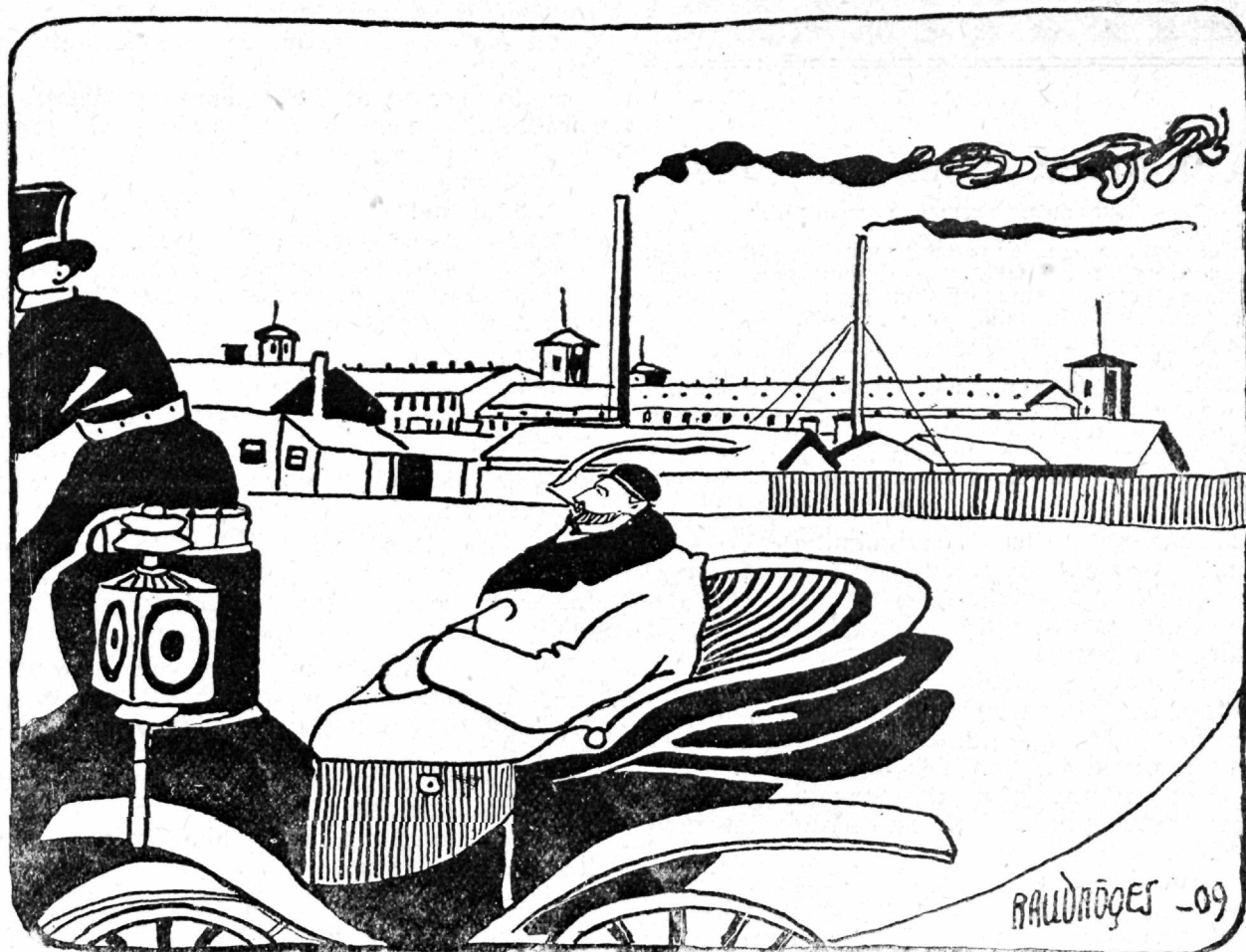
— „Kuidas?“ imestasin mina,
Uudishimu ärkas sees,
„Kas siis pole enam sina,
Põrguriigi peremees?“ —

„Pole ammu! Mööda tõtsid,
Õnnepäewad kullased:
Balti parunid mult wõtsid,
Peremehe õiguséd!“

Siis, kui neile anti luba,
Alla ilma kolida,
Märkasime kohe juba,
Et head nahka neist ei saa.

Laiskust oli täis neil keha,
Wedélesid päewad, ööd,

II. Pildid Kilulinna sitsiwabriku ühispoe tegewusest.

Direktor Karu: Endine ühispoe eestseisus warastas ühisust nii, et kotiga kanda sai, — mina a a tõmban oma taskusse nii, et tollaga annab wedada.

Ega raiped wiitsin'd teha
Mingisugust põrgu tööd.

Kõik, mis meie wirgad waimud
Korjasiwad waewaga,
Aitasiwad uued kaimud
Nahka panna hooleta.

Wiimaks tüdisime ära
Laisku wendi nuumamast,
Küll siis tõstsiwad nad kära,
Sõimasiwad koledast!

Kohe hakkas nende liigis
Walminema salanõu.
Kuidawiisi põrguriigis
Saaksid kätte ülejõu.

Ja et ma ei märgand wahti
Panna põrgu uksele,
Sisse tuua salamahti
Said nad sõjariistasi.

Warsti tuli wõitlus kole,
Hirmsam kõigist taplustest,
Mille sarnast põrgus pole
Nähtud ilma algusest.

Nendel kuulipritsid, püssid,
Meil ei sarnast midagi,

Ainult lihtsad wibupüssid,
Misga jahil käisima.

Siiski wapralt wõitlesime,
Surnuid oli loogus maas;
Palju wendi kaotasime
Tapeluses ägedas.

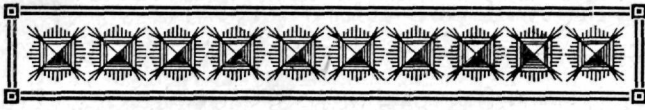
Lõpuks aga alla anda
Tuli neile ikkagi . . .
Küll meil oli walus kanda,
Seda häbi — mõtlege!

Kõik, kes sarwiliste hulgast
Elusse ja terweks jäid,
Wõitja parunite salgast
Pärisorjaks tehtud said.

Mina üksi petsin silma,
Waenlastel ja plehku sain,
Ja nüüd hulgun mööda ilma,
Nagu wennatapja Kain!

„Nii on lugu,“ ohkas kurwalt
End'ne põrguperemees,
Ja siis lahkus ta mu kõrvalt,
Kadus paksu metsa sees.

Tunnikene toimetaja toas.

Ühe „päevalehe“ päevakaja laiendamine.

See tunnikene, mis ma ajalehe toimetaja toas viibisin, jääb mulle alaliselt meelde. See tunnikene on mu teadmist mitu korda rohkem laiendanud, kui Türgi sõjamehe jutud, mida ma alati lahtise juuga kuulasin.

Mis ajaleht on, ja mis ajaleht teeb, sellest ei olnud mul enamalt aimugi.

Kuid nüüd ma tean, mis ajaleht on, ja hirmuga mõtan ma iga uue numbri lahti, sest väga tergeste mõin ma ise ka lehe meergudele sattuda.

Siin pean seda juba kohe tähendama, et lehe toimetajad ise palju rohkem teavad, kui nad lehesse üles panevad.
S. M—ts.

Toimetaja, kellel raudjuhiwitsad närwite asemel, istus laua taga. Üks teise järele ilmusid ülejäänud toimetuse liikmed. Sgamees istus oma paiga peale ja sajis lehepuntra ette. Kõigil imetargad näod ees.

Gest kontorist, kus ajalehe wäljaandja äriasi ju diendab, kostis sõnamahetus, mis ühtelugu ägedamaks muutus. Wiimaks oli isegi nagu wihast röökimist kuulda. Ma löin kartma.

Seal kisti üks lahti ja wihane ajalehe wäljaandja tormas tuppa. Tal oli eilane leht näpu wahel.

Suurte sammudega, koha ettepoole küürus nagu kallalekippujal, tormas ta korrektori laua äärde. Korrektorina istus seal wanapoolne piiga, „wilunud ajakirjanik“ nagu hiljemalt tellimisekuulutusest lugesin.

„Kur-r-r-at,“ mõirgas wäljaandja seda sõna sealjuures nagu allakugištada püüdes, kuna ta sõrmega juhtkirja peale torwas, „mis kur-r-r-at see on, misjuguše wea teie eila jälle läbi lasjite.“ „Testatotti!“ On Teil aru peas? Sga laps teab, et selle kuulsa mehe nimi „Bestalozzi“ on, aga Teie ikka oma „totšidega . . .“

Korrektor tõmbas mofad wingu, tegi häbeliku näo, aga ei lausunud ka wäljaandja edaspidise hurjutamise peale sõnagi. Sarnane ülespidamine käis tema kohustes „ajakirjanikuna.“

„Aga, preili,“ sõnas raudjuhiwitsadega toimetaja peale wäljaandja lahkumist, „kudas Teie ometi niisuguse wea läbi lasjite?“

„Mis elukas see Bestalozzi siis õige on, et tema pärast nii suurt kisa tehakse?“ küsis preili pooluudishimulikult wastu, aga toimetaja ei wastonud enam midagi, waid kirjutas edasi. Ja ma imeštasin selle toimetaja kannatlikku meelt, ist ajakirjanikule, kes nii wähe hariduseaabitjat õppinud, oleksin küll jalamaid hundipassi andnud.

Aga ma juba tähendasin, et lehetoimetajad ise palju rohkem teadwad . . .

Ja ma pidin ka weel enam nägema.

Toimetaja kirjutas parajaste wägewat juhtkirja teatri kasuks. Kõik popšid ja talunikud, tööliised, rahamehed ja kodanikud kandku oma weeringud

uue kunstitempli asutamiseks kofku. „Sga mehe kohus on teatrit toetada,“ selle hüüdsõnaga pidi ta just juhtkirja lõpetama, kui üks teatri esitajatest siise astus.

„Aga herra Bõrnikas,“ pööras toimetaja kohe siiseastuja poole, „mis lugu see on, et minu tüdrukut eila teatrisse ei lastud?“

„Priipiletiga?“

„Muidugi!“

„Wabandage, toimetaja herra, priipilet on ju ainult toimetuse liikmetele, tüdruk maksu raha.“

„Sooh, aga maksjaarsti toatüdruk käib alati priipiletiga teatris, on minu tüdruk halmem?“

„Meie ei mõi ju igaühele priipiletit lubada Muidugi juba mitu ümmend tükki neid wälja antud. Kes siis teatrit toetab kui kessi raha ei maks?“

„Raha maksab r a h w a s, seda meie ju alati kirjutame. Tulewitus muretsete minule aasta läbi kase asemel neli priipiletit, muidu . . .“

Di, kui palju see sõnamahetus minu teadmist laiendas. Ma teadsin nüüd, kes teatri pileti eest raha maksawad ja kes mitte, teadsin, mis rahwas on, kelle kasuks alati kirjutatakse . . .

Aga seal äratas juba teine asi minu tähelepanemist. Keegi toimetuse liikmetest luges tuliwärsk juhtkirja „ühinemisest“ ette. Di, kui ilusaste seal küll üteldud oli, misjuguš määratud kasu ühinemine kõik ei too. Otskui meist oli see minu waesele proletarlisele hingele

Sjegi toimetuse raudjuhiwitsadega liikmed saiwad waimustatud.

„Ka meie peame ühinema!“ hüüdis üks nendest, milksiti kontoriukse poole piiludes. „Cahus meie edasi ei saa. Seda oleme mitme aasta jookšul näinud. Esiotja astume muidugi omakeskil ühifusesse ja esimene nõudmine, mis ette paneme, on: wäljaandja maksu meie palga wälja! Otske inetu lugu, kui faugele meie töölistest, kelle kasuks alati kirjutame, taha jäänud oleme. Mitme kuu palk on saada, wäljaandja käest kessi najast küšima ei julge minna, jaad „kuradiš“ ja „pafatskiš“ kuulda mis kulub ja wistab julle kõige selle tagajärjel paar narušt rubla laua peale. Astume kofku, nõuame palga wälja, muud midagiti!“

Mehed näištawad kõik nõus olema. „Mul 130 rubla saada“ hüüdis üks; „Mul 154.“ „Mul 87,“ hüüdis kolmas j. n. e. kofku tuli ligi 900 rubla wälja.

„Pealegi teawad asjatundjad rääkida, et wäljaandja pankrotti jääb,“ mõttis üks uueste sõna, „sel puhul kaotame oma werewaemaga teenitud kopifad!“

„Tõši jah,“ hüüdiwad kõik kooris.

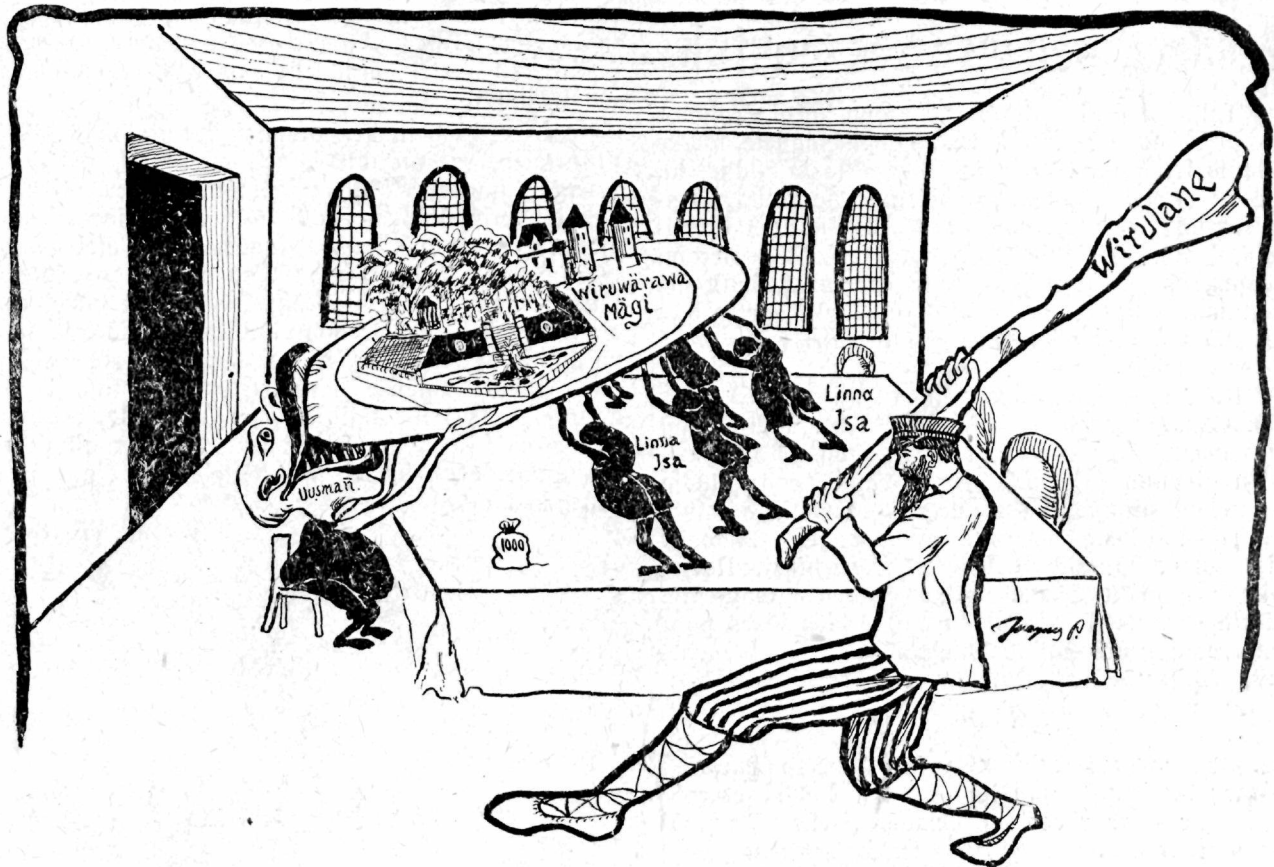
„Nüüd on Stalia streik moodis, teeme streigi lahti. Paneme suitsud hambasse, tulewarred laua peale, käd pükšitaskusse ja kessi argu kirjutagu enam sõnagi. Tuleb siis wäljaandja, pole muud kui hüüame: palk siia, meie streigime!“

„Aga mul pole suitsu hambasse ega ka pükšitaskuid, kuhu käd mõištfn panna,“ kurtis preili Suskar.

„Õige! Korrektori jätame meelega wäljusest wälja. „Tema toetagu kaudselt!“

Pilt sellest,

kudas „edumeelsed“ Kilulinna linnaisad armsate suguwendade „kasuks“ ja oma taskutele „kahjuks“ Wiruwärawa mäge ära õgida tahtsiwad, mis neile (ikka edumeelsetele linnaisadele) aastas 50,000 rubla sisse oleks toonud, kuna nad selle eest linnale ainult 1000 rubla renti oleksiwad maksnud.

„Edumeelne“ linnaisa Uusmann: Kuradi „Wirulane“! Ei tea mis ta pidi lõugama hakkama? Kui nüüd komisioonid häbenema hakawad, siis on 50.000 rubla igaaastasest sissetulekust wastu püksa, kui walgub! Ptüi!

Mõlemad ettepanekud mõeti ühehääleliselt wastu, waimustus säras igamehe näost. Sulekrabin kadus ja streik algas.

Ta wälitas 4½ minutit. Siis kostis kontorist jälle wäljaandja mõrgamiseks muutum sajatamine. Kuuldusiwad lähinewad sammud.

„Di pagan!“ hüüdis äkitselt üks toimetuse liikmetest, lähinewaid sammusid kuuldes ja wenekeelset ajalehte lähemale tõmmates, „Nowoje Wremja“ soeb faksu! Selle tüki tõlgiti ära, muidu unustan.“

„Türgimaal märs tahti!“ hüüdis teine telegrammisiwad sorides, wõttis sule ja kukkus tõlkima.

Walgufiirusel leidisiwad ka ülejäänud mehed põneward sõnumeid, wägew sulekrabin algas. Ja kui wäljaandja kontorisse astus, tegiwad kõik tööd, kui härjad. Keski ei tõstnud peadki.

Mul käis nagu põlastusejudin hingest läbi ja ma nihutasin ennaft uuesti eemale.

See tunnikene toimetaja toas laiendas mu teadmist mitu korda rohkem, kui Türgiõjamehe jutud, mida alati lahtise suuga kuulatafin. Sellest tnnnifeseft saadil wotan alati ajalehe aukartusega

õrmede wahela, rebin ta aukartlikult ka pooleks ja teen temast aukartlikult „plotski.“

Di, kui mõnus see on!

Olau Wisnapuu.

Siis saaks taja.

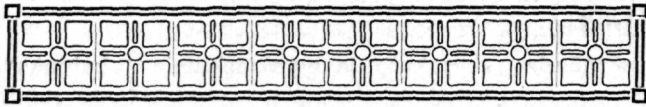
Moonakas (mõisa kontoris parunile fogemata jala peale astudes) „Oh, ma ma winaš, astufin armulise herra jala peale — palun armuliselt herralt tuhat korda wabandust! Kas ei soowiks armuline härra mitte mulle ka jala peale astuda?“

Rah. El.

Mõtteterad.

Kui sõber naise finult omale meelitab, siis ära löö teda enam: ta on küllalt lüüa saanud.

Ära oksi õnnelikku, puhast armastust. Neiu, kes ükfinda find armastaks, oleks tõeste hirmus loll.

Nendele, kellesse see puutub.

Tallinna Eesti rahwas on wana kultura rahwas ja jaguneb nelja suurde klassi, nimelt: tööliste, wäike kodanlaste, kapitalistide ja täisharitlaste kildkonda.

Ta on ka sügaw kunstiarastaja rahwas, tuleb kordasi, kus tal korraga 4 Bio-Vio'd, 3 Royal-Bio'd, 2 Rex-Tio'd ja 1 tsirkus on. Ka teater on asumis, aga sealset jänti minnakse wast ainult siis waatama, kui tsirkus teise linna kolib, sest igal klassil on oma kindel kunst, aga teatri jääks weel klassi ei leidu.

Neljas, täisharitlaste seltskond, on kõige tähtsam. Sinna wõetakse ainult ülikooli aukraadiga mehi wastu. Aga kui keegi kõstri-kooliõpetaja ametit on pidanud ja muidu waga ning edasipüüdja inimene on, siis saab ka temale selle läbi kõik awatud.

Täisharitlaste meesliikmed peawad ülikoolis käies sotsiaal-kõnesid ja otsiwad rikast naist. Naise-mehena hakkawad nad rahwa kasuks wõitlema. Tütarlapsed, need käiwad kusaqil 4 klassilises pensionis oma waimuilma walgustamas; aga mehel olles, wõitlewad nad lasteaias eest, eegeldawad heategewaks otstarbeks särgipitsisi ja nimetawad end: „Meie haritlased“. See klass on wäga isamaaline. Nende lapsed saawad „peene“ saksa hariduse ja ütlewad: „Wir sind Jungsten“. Imelik, et rahwas, kelle kasude eest wõideldakse, sellest mingitki tulu ei märka, aga „wõitlejad“ ise kõhtu kaswawad, ning uusi ja uusi majasid juurde ehitawad.

Meie rahwal on ka palju kirjanikkusi. Need kõik on ideal-mehed: räägiwad kuradist ja Jumalast ja igapäewasest elust. Isekeskis elawad kirjanikud riisus. Uuriwad Eesti ajalugu, et teada, kas rahwas geniuse tulekuks küps küllalt on. Siis loewad nad weel suurte meeste elulugu, wõrdlewad ja leiawad eneste saatuse nende omaga wäga sarnase olema.

Aga kriitikerisi on meil rohkem kui kõiki teisi waimukangelasi ühtekokku. See annab Eesti rahwa kainest mõistusest kiitwa tunnistuse. „Kriitikerid“ on ka aate mehed. Kannawad uuema hariduse woolu järgi lõuga krae sees, käed pintsaku taskus ja põidlad wäljas. Nad on kõik otstarbekohalise hariduse saanud. Muusika arwustajaid tuleb küla kooliõpetajatest. Aga näitekriitikerid käiwad oma ilutunnet ja waimu-jõudu Prantsusemaal, papi wabrikus täiendamas. Esimestel on mõõdupuu, — teistel mitte. Ainult kirjandust arwustades, on neil worm walmis ja häda selle kirjanikule, kelle töö wormist suurem juhtub olema.

Wahel sünnib nendega ka natukene nalja. Üks teatri kritikur murdis kaudu selle üle pead, kas Otjello elumees wõi noor komiker on. Lõpuks otsustas ta elumehe kasuks.

Kord juhtus sarnane looke. Estonias andis herra X kontserti. Muude seas pidi ta programmi järgi Hispania tantsu mängima. Kuid mõnel põhjusel mängis ta selle asemel Chopini „Surma marssi“. Teisel

päewal seisab arwustus ajalehes: „herra X mängis Hispania tantsu õige meeldiwalt. Oleks wast ainult rohkem elawust soowida jäänud.“ Mis sa hea inimene weel ütled!

Arwustajad ja kirjanikud armastawad palju rääkida. Nad kõnelewad karskuse liikumisest Eesti maal ehk „Alkoholi halwast mõjust organismuse peale“, sarnastel kordadel lastakse ka rumalat rahwast kuulama tulla,

Ka Eesti geniuse ilmumist harutatakse jällegi. Et ta tuleb, see on kindel, aga mil kujul, mis moodi ta wälja näeb, seal lähewad mõtted lahku. „Geniuse pea ümbermõõt peab 57—58 tsentimeetrit suur olema ja tal on punased juuksed“, seletab keegi. „Genius ehk suurwaim on Wenehabemega, sõõnud, täiskeret mees“, tõendab üks tähtsalt ja mõõduandwalt. „Geniusel on lai, nägu kui leiwa labidas ja tõnts karduli-nina“, heidab teine mahedalt sekka. „Ei, genius ilmub kollaste hammastega, ja ta olek on naitw-kergets kui kõigil suurtel meestel“, kuuldub kusaqilt. Kuid tähelepanemisewäärt on ainult see juhtumine, et geniusel iga kõnelejaga wäga palju sarnadust on.

Wainu Willem.

Mille eest?

Erelased ülistawad
Meyendorffi taewani,
Paruni ees lõmitawad,
Suudlewad ta taldasi.

Mille eest see-austus tasuks
Langeb kõrge herrale?
On ta teinud rahwa kasuks
Ülitähtsat midagi?

Ei, — ta' sammub sama rada,
Mis ta seltsilisedgi,
Kesse duumas mustasada
Toetawad järgesti.

Ainult korra imelugu
Sündis selle herraga:
Talurahwa kohta sugu
Tõtt ta juhtus ütlemä!

Sellep nüüd kõige Eesti Ere
Jumaldad „suurt“ parunit,
Sestap rahwuslaste pere
Suitsetab tal' wiirukit!

W. Proletarlane.

Ajakohane peigmees.

Susanna: „Wõtke oma kihlasõrmus tagasi. Ma ei wõi teda kanda, ma armastan teist!“

August; (wõtab sõrmuse sügawa õhkamisega wastu)

„Kus kohal ma oma õnneliku wõistlejat näha wõiksin?“

Susanna: „Kas Te' wahest ehk teda ära tappa tahate?“

August: „Oh, ei sugugi, kallike! . . Wõib olla ehk ostab ta minu käest selle sõrmuse ära! Kudas teie arwate?“

Kangekaelne karjatalleke.

„Miks siis sina, armas hing, enam kirikus ei käi?“ küsis pastor külas lapse ristimisel Moona-Jaanilt. „Pole sind enam mitmel pühapäewal kirikus näha olnud.“

„Ei ole aega, õpetajaherra,“ kostis Jaan. „Nädala läbi rühma mõisas tööd teha, et kael kahakorra; pühapäew jälle kulub kibedasti ise omal põllulapifese harimiseks, heinanatufese kogumiseks wõi mõne muu talituse peale ära, nõnda, et aega ei ole niinagi nuusata. Jääb oma tööst natuke aega üle, siis aetakse mõisa talgule; kirikusse minemise peale pole wõteldagi!“

„Suuh!“ tegi pastor põlastawalt. „Sina teed siis pühapäewal tööd? Kas sa ei tea, et see Jumala meelest üks hirmus asi on? Eks sa käsku tunne: „Sina pead pühapäewa pühitsema!““

„Tunnen küll, õpetajaherra, aga mis sa teed ära, kui sedasi wälja ei tule.“

„Miks ei tule, kui inimene tahab. Jätta korra katseks pühapäewane töö järele ja käi, nagu ristiinimese lord ja kohus on, kirikus Jumalat palumas; küll näed, et kõik su asi kõige paremine läheb, „Pange tähele linnukesti okja peal: nemad ei külwa ega lõika, aga ometi nende taewane isa toidab neid!“ ütleb Isjand.“

„Jah, teil on hea rääkida,“ lausub Jaan pilgeliku muigamisega, „sest teie saate sellega walmis; aga kui mina hakkan sedasi linnukeste moodi elama, siis mädaneb hein metsas wõi pudeneb willi wäljal, ja mina pean perenaisega talweks hambad warna riputama. Ehk ei lähe ma jälle käsu peale mõisa talgule, üteldakse koht üles. Ei, armas õpetajaherra, meie sugune küll kirja järele elada ei saa!“

„Meesugune kangekaelne rahwas!“ põmises pastor, Moona-Jaanile pahaselt selga pöörates.

W. Proletarlane.

Armastajad.

Tema: „Kohe esimesel korral, kui sa mind petma peaksid, lõõn su maha!“

Temakene: „Aga teine kord, mis sa siis teed?“

Ema: „Liisi, aeg on magama minna! Kõik kanapojukesed magavad juba oma kohtade peal?“

Liisi: „Ja wana kana magab ka juba ammu, mamma!“

Mikspärast.

— Mikspärast ei astu „Estonia“ näitlejad kufagil mujal awalikult üles, kui ainult „Estonia“ näitelamal?

— Sellepärast, et nad töid oma waba aja „Hotel du Nord'is“ mööda saadawad.

— Kes oli furd must, siis punane, nüüd aga — hall?

— „Päewalehe“ toimetaja Luiga.

— Kes on kõige suuremad laste waenlased? — Tallinna majaperemehed.

Martna ja Ed. Wilde „nilbus.“

Lotto välja!

Meide kaks nägu.

Lugu sündis sel ajal, kui rahamehed kokku tulivad aasta aruandeid läbi vaatama ja puhast kassu ära jaotama. Nad tulivad kõik kokku, sügavtõstised näod peas ja aktivad taskus. Teatawaste on meie rahamehed väga waeised. Oi, kui waeised! Mine räägi neile, näituseks, sellest, et meil jõukamaid inimesi on ja puruwaeseid, ning et esimestel võimalik on muretalt äraelada, kuna teised aasta ümber ringi päewast-päewa peawad nälga puuga eemale tõrjuma. Ja waat', mis nad sulle siis ei ütle. Teewad lõpmata haleda näo ette, pühivad taskurätiku nurgaga silma ja kurdawad:

„Kõik on tühi jutt, mõderfilt toodud mõderad mõtted... Ei meil ole rikkaid ega rahamehi, ei paremlasi ega kodanlasi. Oleme kõik ühesugused

maeised ja kehwad töötægijad. Peed on meil millis, ja sõrmed rakkus*)!...“

No jah, seda räägiwad Eesti wennad siis, kui on kasulik w a e s t mängida. Aga teine lord on rahameestel ka tarwis r i k k u s t üles näidata, helde olla ja oma warandusega tekkida. Ja siis teewad nad k a s e d a. Nõnda on meie kodanlastel alati kaks nägu läepärast, just kui roomlaste wanal päewajumalal Janusel.

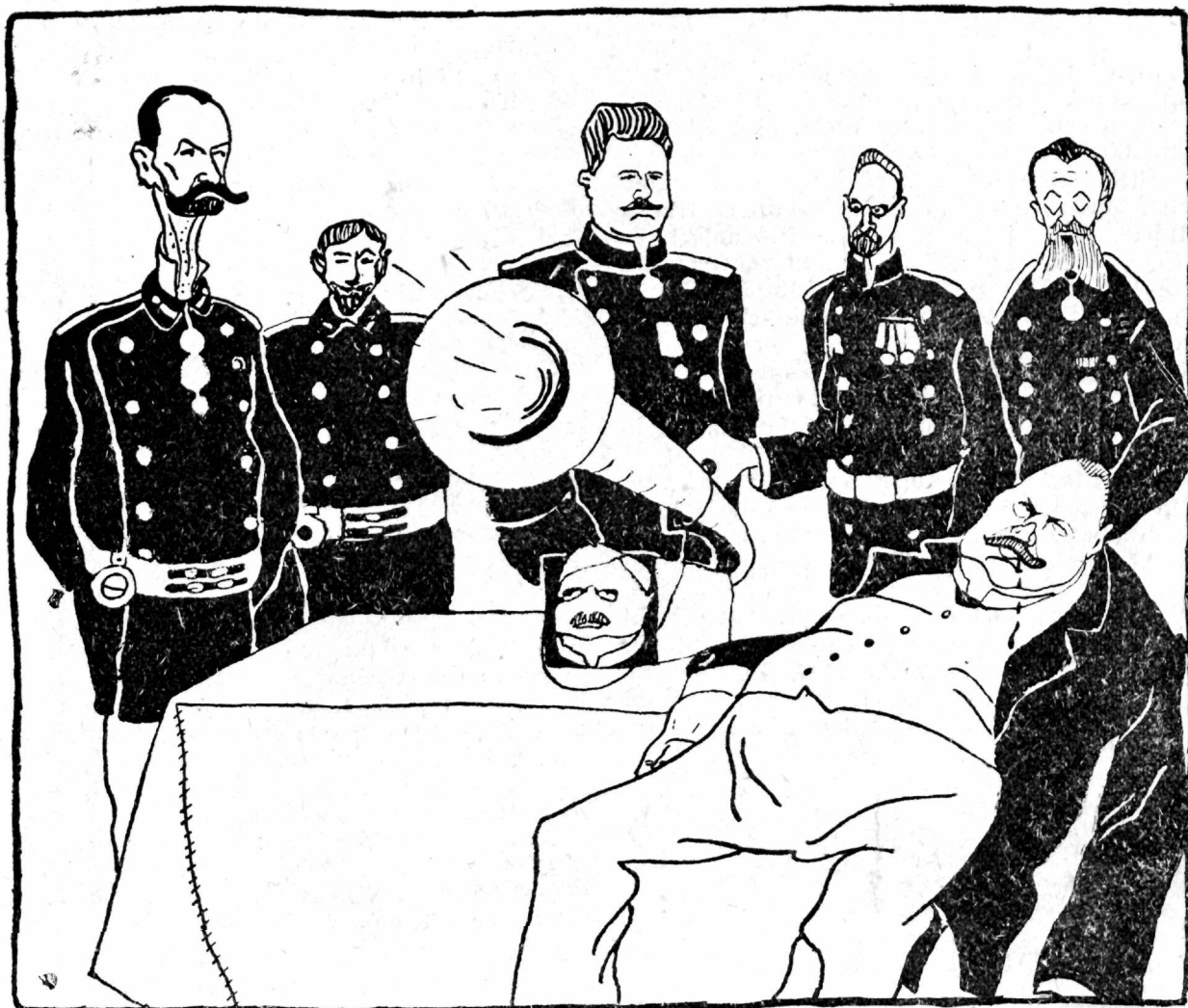
Teist wiisi ei mõinud ka lugu sel sinatsel päewal minna, kui puhtakassu jaotamine ja muud niisugused asjad käsilse tuliwad.

Bandi näituseks ette ka maksuta söögimaja heaks midagi ohwerdada.

Seldekene, just kui ei teataks, et meie rahamehed niisuguste nõudmistele korral imekehmad on.

„Need on laised inimesed, kes seal söögimajas söömas käiwad,“ pajatab üks „waene“ ja peidab ruttu nina teiste selja taha ära. Mis ja's teed ära! Ütle küll oma südame salajamad mõtted wälja, aga siiski on nagu häbi seda teha. Sellepärast katjuatsegi parem ümber nurga salwata.

*) Raha lugedes.

Peapõhmann Martinson: Nüüd kammeratid, waadake seda imelooma, see on minu enese väljamõeldud, mille nimi Berliini täiturul ümbersünnitatud on, see on Dr. Kramafon, ja kui ma tema nüüd peakoosoleku jaoks üles keeran ja meie kõik seal kooris kaasa laulame, siis peavad paragrahvid kõik meie tahtmise järele väljavalutama. Sina, Waas, pigistad ühe silma kinni ja laulad tenori, sina Siiber, laulad paritoni ja kui tarwis pööratud „smirna“. Eiländ, sina oled muidugi wait, sest sinu häääl on nii kui nii läänd, kuna ma ise kõhust kaasa ümisen.

Tõukull (norskades.). Äh, äh, äh, tehke mis tahate, aga mina teile protokollil küll ei kirjuta.

„Need nälginud inimesed..“ kõneleb paremlaste feltfi sekretär ja pool paremlaste feltfi president kõrge tenori healega, selle juures oma wuntfi otjafi veel kõrgemale keerutades, kui nad juba muidugi on. Selle peale kõneleb ta veel suure pika jutu „nendest nälginud isikutest“, ifka iga kord sõna „nälginud“ peale pilkawalt rõhku pannes.

Koosolejad kuulawad suure heameelega.

Süis tegi herra Stadtberger oma suu lahti ja ta kõneles ning ütles:

„Need inimesed, kes maksuta söögimaja tarvitawad, on oma süü läbi selle tarvitajateks saanud...“

Kuulajad lõiwad suure rahulolemisetundega enestele wastu rindu ja sõnuisid iseeneses:

„Jumal, mina tänan sind, et mina ei ole mitte niisugune, kui needsinatsed!..“

Kui herra Stadtberger oma waprä kõne lõpetas, kostis käteplagin kui kõuemürin läbi koosolekusaali.

Woorimeeste hobused atna all kohkujiwad. Woorimehed tõmbasiwad ohjad pingule ja ütlesiwad hobustele:

„Si sealt tule armu meile ega ka teile.“

Koosolek leidis, et rahamehed waejed on, et nendel ka teiste otstarbete peale on tarmis raha anda ja et sellepärast maksuta söögimaja heaks rohkem anda ei wõi, kui ainult 25 rubla.

Otsustati süis selleks otstarbeks ka 25 rubla anda.

Sest kummatagi sööwad koerakesed neist raa-jukestest, mis nende ifandate laua pealt maha langewad.

Bäwaforraale tuli uus päwaforra punkt: palkade määramine:

Janus pööras süis teise näo ette—waejest ja kitsist sai ritaš ning helde.

Wrijuht oli ennemalt kõigest 2500 rubla. aastas palka saanud. Kehwale inimesele ju sellest aitas, aga, noh, rikkale ja heldele jääb see napiks. Ning

fellepäraft tõusis kohe üks hea mees üles ja pata-
jatas:

„Meie ärijuhi palk on liig väike. Sellega ei saa ära elada. Meie peame ta palka suurendama. Mina panen ette, tema palka kõrgendada ja temale nimelt 3600 rubl. aastas anda.“

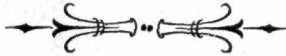
Sellele ettepanekule ei rääkinud keegi raha-
meestest vastu, vaid waifne fiiduumin oli temale
vastujeks. Mis siis! Kui anda, siis anda!

Ometi üks mees oli, kes vastu rääkima hak-
kas. See oli ärijuht ise — herra Apfelbaum. Temal
oli rohkem aru peas, kui pealt näha sellest mehest
kunagi oodata võiks. Ta ütles, et niisugune
palga kõrgendus äri seisukorrast kudagi põhjendust
ei leia ja et ta sellepäraft pakutud palgakõrgen-
dust vastu ei võta, vaid endise palgamääraga
rahul on.

Et pakutud pörasft kotti ei pandud, siis pol-
nud ka midagi enam parata: koosolek jäi rahule.
Aga selle juures polnud kahelda, et ta ilma pikema
jututa nõus oleks olnud tuhande kahesaja rubla-
list palgakõrgendust lubama.

Nõnda on siis Januse kahe näoga lugu: kui
tarmis on maksuta sõõgimaja heaks 75 rublaleft
juurde anda, siis on nappus käes, joomitataffe
aga ifegi ilusale palgale veel 1200 rubla lisandust
anda, siis — heldus kestab küllalt veel!

Siuh-Säuh.

Aprilli naljad.

Moona-Jüri kandis waifsel
Rasket risti siin,
Lootuses, et teifes elus
Tasutaks ta piin.

Kinnitas ju kirikherra
Ma kantsli peal:
„Mida raskem risti siin ilmas,
Seda hõlpsam seal!“

Pastor aga mõtleb kodus
Pehmel diwanil:
„Omn, et paljudel veel filmi
Pimestab aprill!“

* * *

„Wabadused, wabadused!“
Güüti Wenemaal
Peale teatud manifesti
Rõõmutuhinal.

Bürokrat teeb pika nina
Rahwa hulkadel:
„Mats, küll oled rumal fina
See on ju — aprill!“

* * *

Joone-Juhan andis Peedul
Wõmmu kullakäse;
Peedu kohe ähwardama:
„Kaeban finatfi!“

„Kaeba, kurat,“ naeris Juhan,
Kõnjata su pill:
Sõigust finule ei anta:
Täna ju aprill!“

W. Proletarlane.

247 abinõu jookswa vastu.

Meie sõber Kajakas oli surnud — jookswa hai-
gusesse. Nõnda kinnitati vähemalt igalpool, ja meie
uskusime seda, kuni tema järelejäänud waranduse
seast taskuraamatu leidsime, mis tema surmapõh-
juse üle seletust andis. See lugu on nii huwitaw
ja nii õpetlik, et meie teda eneste teada ei raatsi
pidada. pealegi, kus taskuraamatu lehed nii selget
keelt kõnelewad.

„Täna tunnen juba teist korda seda neetud
walu. Ema arwab, et peaksin aspirini-pulbrit sisse
wõtma. Ma tegin seda ja tundsin enesel wähe pa-
rem olema. — Paari tunni eest oli tädi siin. Tema
siunas ägedaste kõik „sissewõtmised“ maa põhja.
Lambaraswa peaksin ma linase riide peale määrima
ja seda haige koha peale panema. Tegin seda, ja
tunnen wähe kergitust . . .“

Täna oli walu jälle hullem. Üks tuttav, kes
kauemat aega niisama ka luuwalu all kannatanud,
soowitas minule paar tilka terpentini õli wee sees
sisse wõtta. Ma lasksin terpentini tuua ja wõtsin
sisse. Mu kõrwad hakkasiwad selle peale hirmsaste
kohisema; wist wõtsin liiga palju.

Tädi ütles, et kui raswalapid abi pole saatnud,
siis peene saepuruga katset tuleks teha. Suure
waewaga muretsesin omale Rottermanni juurest sae-
puru ja sidusin õige kunstlikult jala ümber. Et aga
side öösel lahti läks, jooksis saepuru woodisse
laili, ja ma ei saanud terwe öö läbi rahu.

Järgmisel hommikul tuli minule külaline. Hea
tuttaw oli see. Kui temale oma kannatamise lugu
jutustasin, naeratas ta targalt: „jääd peal pidada,
see on ainuke abinõu!“ — Tema tarkus sundis
lugupidamisele — ma panin jääd ümber, ja külme-
tasin ennast ära. Walu läks suuremaks. Wiimases
kui liikmes tõmbas ja puuris ka. Seal tuli üks teine
tuttaw ja ütles, et ma jääd peale pannes kõige suu-
rema lolluse oma eluajal korda olen saatnud. Ühte-
lugu soojad kompressid, nii tulised, kui wähe wõi-
malik! Alanduses tegin tema nõu järele, ja oli ka
wist üsna hea . . .“

Näitabgi, nagu läheks paremaks — ega siis
muidu sooja soowitata . . .“

See on küll ainult pettus. Ma wõin küll kõn-
dida, aga walu ikka ka veel suur.

Täna käisin esimest korda wäljas, tubakat ost-
mas. Ja tubakakaupmees soowitas minule seal juu-
res „patent“ rohtu. Ma ei mäleta enam, mis ta
nimi on, aga keeruline oli ta igatahes, nii nagu
„apodel“ ja „tetadrini“ ja „dok“. Sõbralik kaup-
mees wõttis ka rohu muretsemise oma peale ja ma
wõtan sellest iga kahe tunni tagant supilusika täie
sisse. Kolm ja pool rubla maksis pudeli täis . . .“

Selle rohu järele pean õige kaua maganud olema. Wiimaks äratas mind onu, kes minu terve järele kuulama tuli.

Ta istus minu woodi äärde. Ta pilk langes selle keerulise nimega rohu peale. Tema nägu löi punetama, silmad hakkasiwad tal keerlema; ta kahmas pudeli laua pealt ja wirutas aknast wälja, nii et killud teab kus lendasiwad. „Kui sa niisugust laket edasi rüüpad, lähed warsti küll Seewaldisse! Kõige tulusam ja õigem on sooja kummeli theed ümber panna. Kummelid õmeldakse riide sisse, tehakse soojaks ja pannakse peale. Mõistad! Ei midagi muud!“ — Häbistatult tegin tema hea nõuu järele. See aitas pisut.

Kuuekümne päewa jooksul pole ma midagi kirjutanud. — Päew päewalt läks hullumaks. Kas pean kõik jutustama, mis mulle igapäew heade ja pahade sõprade poolt soowitati? Ma ei suuda seda. Seda on liiga palju. Ma wõtsin tingimata kõik, mis minule anti, kartuse pärast ja meeleheitmisest. Üks kaugelt sugulane andis mulle nõu, puuwilla ninasse ja kõrwa panna ja siis pahemat jalga weekraani all pidada — isegi seda tegin ma terwelt kaks tundi ühtejärgi, kuni naabrineiu seda nägi ja kohe kokkunult naabrite juurde jooksis teatama, et ma nõrgameelseks olla läinud. Ma proowisin 34 „Amerika patent rohtu“ — ühest, „Remady“ nimelisest, olin kaks päewa jäbur — silmad paistetasiwad minul üles, kange nohu pärast ei saanud enam hästi hingatagi.

Igapäew käisiwad kaastundlikud inimesed mind vaatamas. Tosina kaupa käis neid ja igaüks soowitas minule vähemalt kaks abinõu. Ma tarwitasin neid nii palju kui suutsin. Nii palju, kui ülesmärkinud olen, andsin 348 rubla ja 57 kopikat nende abinõude eest wälja. Ma käisin paljajalu lumes ja praadisid ennast ihuhalasti kõige kuumema päikese käes. Ma magas päewa ajal ja olin õõseti ülewal; terve nädala läbi ei söönud ma liha ja siis sõin kaks nädalat järgemisi igapäew neli naela. Seal läksin liiga paksuks. Siis sõin ühe kuu jooksul igapäew 12 sidrunit ära ja jäin 34 naela kergemaks. — Ma lürpsisin kaeratangu suppi hülge, karu ja walaskala raswaga, pergelpaska ja muud — kuni meele-märkuse kaotamiseni, käisin nõgeste, sipelgate, ja soola wannides, kuni mul enam liha luude peale ei jäänud. — Mitu nädalat järgemisi kandsin willast pesu, siis puuwillast ja linast, millele kõiksugu rohud sisseõmmeldud oliwad.

Wiimaks läks asi nii kaugele, et tõkatit, mis minule pealemäärimiseks oli soowitatud, wõi asemel sõin ja wõiga walutawaid liikmeid õerusin. — Ma jõin „jookswa-eli“ ja õerusin oma konta waarmarja mahlaga. Aga kõigest hoolimata läks lugu päewpäewalt hullumaks ja päewpäewalt rohkenes nende hulk kohutawa kiirusega, kes minule häid abinõusid soowitasiwad. Kõigega kokku tarwitasin 247 abinõu ära. Kui ma ühel hommikul Balderiani tilkasid limonadi asemel sibula mahlaga olin joonud ja warsti peale seda ennast limonadiga sisse wõidsin, otsustasin, wiimast abinõu katsuda. Ma wõtsin igast rohus, mis mul kodus oli, kaks tilka. Ma liigutan nüüd selle segu segamini ja joon; ükskõik, ehk aitab see mind, wõi tapab ära. Keegi ei saa minule seda sammu pahaks panema. Ma ei suuda enam. —

Mitte jookswa ei ole see, mis mind nii kaugele ajab, ei — minu sõbrad ja tuttawad oma kohutawate rohtude ja abinõudega, mida loomusunnil tarwitan; nende hingede peale lasub minu piin. Ma ei suuda nende peale pahane olla, aga ma soowitan kõigile neile, kes kord jookswa all kannatama peaksiwad, õpetatud arsti poole pöörduda ja mitte seda kuulda wõtta, mis üks ehk teine heast südamest soowitab. Sest kui inimene kord kõigi nende rohtude wahel istub, siis ei ole temal enam peasemist.

Kui meie Kajaka woodi juurde astusime, puhkas ta külmalt ja tardunult seal. Tema nägu awaldas aga rahu, peaaegu rõõmu. Ma usun, see oli rõõm, et keski temale enam „abinõu jookswa wastu“ ei wõinud soowitada.

Suur rusikas.

Rusikas ja rusikas,
Ikka jälle rusikas —
See on nüüd politikas
Hiigla osa mängimas.

Julgeb wabam mõtteke
Nina pista walgele,
Waewalt on ta liikumas,
Iuba tabab rusikas.

Töölistel on tahtmine
Asutada seltsisi,
Kuid kus jutt sest kõlamas,
Kohe ilmub rusikas.

Rohkem õnne pole ka
Muude ühisustega:
Mõni waewalt asumas,
Kui ju häigab rusikas.

Kõige rohkem rahwakool
Kannata' saab sellel lool:
Teda järjest kiusamas
Südameta rusikas.

Kiwisi ja kändusi
Täis on hariduse tee.
Kes need senna paigutas?
Ära küsi: rusikas . . .

Rusikas ja rusikas,
Ikka jälle rusikas!
Kunas meie ometi
Selle küüsis peaseme?

III. Proletarlane

Palujatele rahustuseks.

Wiimastel aastatel on siit ja sealt meie kodumaa nurkadest maata rahwa poolt kõrgemates e ametikohtadesse rohkestest palveid saadetud, et neile kroonu ja kirikumõistajatest, kroonumetiadest jne., maad antaks. Mõnede niisuguste palvete peale on kõrwalepuiklemaid wastuseid antud, teised jälle hoopis wastamata jäetud. Kuid asi mida paluti, on siamaani kätte saamataks jäänud.

Niisugune asjaseisuford awaldab palujate peale rõhumat mõju. Paljud muutuvad pessimistideks ja ei looda enam midagi. Meeleheitmine mõtab rahwa keskel maad.

„Meie Matsil“ on nüüd õnnets korda läinud, selle asja kohta ustamad teateid saada, ja ta mõib kõikidele maapuudust kannatajatele rõhuga finnitada, et maasajamise asi täieste kindel on. Mitte kedagi ei jäeta ilma, olgu ta juht mõi sant; ta selle peale ei panda rõhku, kas isiku nimi palujate nimekirjas seisib või ei. Iga maatahtja saab umbes nii suure tüki, kui ta ära jõuab tarwitada. Kenti ei nõuta ehtalgul sugugi; kuidas pärast voole sellega lugu läheb, ei ole teada. Sellepärast, kes terve maapuudusel nälga ja janu kannatate — ärge muretsege: maad saate kõik, kui — ära surete!

W. Bruletarkane.

Mehe meeled.

Mehel on teraw silm kui oma naisega jalutab ja wõeras meesterahwas sellele „silmi teeb.“

Ta on aga päris pime, kui see wõeras meesterahwas tema peremees on.

Mehel on teraw kuulmine, kui ta toatüdrukut kallistab ja naisuke läheneb.

Ta on aga päris kurt, kui wiimane oma kübara jaoks raha palub.

Mehel on hea maitse, kui ta ilusale lesele „külge teeb“.

Tal on aga halw maitse, kui noored neiud seal juures tähelepanemata jätab.

Mehel on teraw nina, kui lõbumajasid ot-sima läheb.

Ta ei haisuta aga enam midagit, kui teda seal, wälja wisatakse.

Mehel on teraw tundmine, kui keski tema konnasilma peale astub.

Ta ei tunne aga midagi, kui nägus naabri neuu laua all temale salaja jala peale astub.

Nagu.

— Sõgawamõttelised, nagu Düri kõstri lõpu afordid.

— Hoolitseb, nagu Särewere Schilling koolide ja tema walitseja Simpson walla sur-nute eest.

— Rihiseb, nagu Tallinna „Moskwa-wõeraste-maja“ numbrid lutilkatest.

— Koristamata, nagu R. alemi „Alu“ kõrts.

— Bikaline nagu konfistoriumi kohus.

— Täitmata, nagu Gestimaa rahwakoolide direktori paberiform.

— Lõpmata, nagu „Lootuse“ „lott“

— Enneaegne, nagu „Päewalehe“ jumalaga jätmise laul „Lootuse“ „lotile“. Arsenicum.

Wisa hing, nagu „Meie Matsil“.

— Tõttab, nagu Tallinna „publikum“ tsirkusse lehma jahile.

Kokku suiwanud, nagu Tallinna pagarite jaiad Rah. Et.

Wihane nagu wirtsumeeste ülem Tokmar, kui alamad ta linnufeste pesakonda halli-matiga hirmutawad.

Hüppas rõemu pärast nagu Uinipuu, kui direktoriks waliti.

Wagane nagu uus wolikogu ilma Tarakani herrata.

Segane nagu tulekaitse seltsi inventari-raamat.

Ütles.

— „Nüüd olen mina põhja leidnud, mis minu „ankrut“ finnitab!“ ütles linnawolinik Põntson. kui ta malfuwalitsuse esimeheks oli finnitatud.

— „Jssand, nüüd lasjed sa oma sulase rahus ära minna!“ ütles Prantsu Hans Hageri papile, kui Pärdi Andres oma „ahtra lehma“ „wäikefodanlaste piimatalituse ühisusele“ ära müüs.

— „Midagi fergemat ega kasulikumat pole maailmas, kui teist meest „maatasa“ teha!“ ütles „sotsialistline“ armustaja Bernhard Linde, kui ta Eduard Witde üle peetud kõne eest saadud raha tasku toppis.

— Oh ja jumal, just kui sipelgas, ütles talumees keskest finni nõõritud linnapreilit nähes.

— Meie peame ainult linna kasusid filmas ega topi oma taskusse midagit. ütlesiwad filulinna linna isad ja hakkasiwad uute majade wundamentide jaoks mida nad linna rahaga endile ehitada loodawad, kraawisid kaewama.

— Aga hale! ütles uulitsapoijs, kui ta läbi plangiprau sassa teatrimaja wundamenti waatas.

— Nüüd on Sitjst kiwid otjas, ütles Kopli karjane, kui ta köiewabritu poolikut forsnat waatas.

— Peastjaid on Tallinna tarwis, ütles raamatu kaupmees Peterson kui ise ära putkas.

— Wõtaks tõbras wabaarmastust, ütles sotsialdemokratlase naine Kaarin, kui tal seitsmes armuse lippama pani.

Esimene Eesti pilke- ja naljaleht

„Meie Mats“

on nüüd jälle waba ja ilmub kaks korda kuus. „Meie Matsi“ toetawad pea kõik meie paremad ja nooremad kunsti- ning kirjamehed.

Üksik nummer maksab 10 kop.

ja on kõikidest parematest raamatukauplustest saadawal.

Toimetus ja talitus on Kopli uul. nr. 2, G. Juthali raamatukaupluses, Tallinnas.

Wene keeli tellimiste adr.: „Meie Mats“, гop. Ребель.

Tellimise hind: 2 rubla aastas, 1 rubla pooles aastas.

Kuulutuste nonpareille rida 10 kop.

Wastutaw toimetaja ja wäljaandja J. Jaason.

Wanutamine ja sbeerimine on ainult
Tallinnas, Maatri uul. nr. 23

G. Birk'i auru-wärwimise ja keemialiku puhastamise wabrikus.

1904—1908 — 6 kuldauraha ja „Grand Prix“.

E. Plehn'i wiilwabrik

Tallinnas, Wana Posti uul. 11, soowitab oma suurest wali uft wiilist ja raspleid ümberwahetamisets.

Wanade wiilide raiumist toimetatakse nagu ennegi, hästi ja odawalt.

Paul Schifferi

kauplus, Wira uul. nr. 10

soowitab odamate hindadega

ehituse tarbeasju:

Katuse papiid liiwa ja korgipuruga, pliitad, prae-
ahjud, ahjuüksed, hinged, lukud, sšiibrid, kriskad jne.

Ärge mitte unustage, et minu juures

kõige paremad

pildid

imeodavalt valmistatakse.

Mupaklikult päewapiltne

Alex. Jurich.

Soaüks mõtleja inimene loeb „Mõtte“ kirjastuse raamatid.

L. Andrejew „Jutt seitsemest ülespoolest“. 55 kop.

M. Tõnurist. „Kriipsud“. 75 kop.

M. Heraklides. „Gesti ust“. 25 kop

L. Gumpowicz. „Abielu ja wabaarmastus“. 15 kop.

K. G. Ingerjoll. „Wastu-
kohad piiblis“. 20 kop.

„Trükiõua ja tšensuriamet“. 40 kop.

A. Einardt'i

nifeldamise töökoda

Profusmäel nr. 5,

teeb kõi sugu nifeldamise töösid korra ikult ja paraja hinnoga.

Kas tõsti

peaks weel inimest leiduma, kes pole lugeund:

„Herrad seltsimehed riigimoonakateks.“

Ennekuulmata satiira ja ennenägemata kar-
rifaturid. Wärwitrükis.

Hind 19 kop.

Kõikem kui 100,000 inimest loe-
wad siit! Kuld- ja hõbe uurid, seina-
lana ja äratamise kellad, fetid, bre-
lofid j. n. e. grammofoonid, kuld-
mused 56 pr all, hõbeluifid ja peef-
rid 84 pr. all j. n. e. on

o d a w a d
ainult L. Pirowits'i juures

Wiru wärawas, torni kõrwal nr. 21.

Kõik parandamisetööd uuride, kuld ja hõbe as-
jade, nii ka grammofoonide juures j. n. e. laarwad
heaSte ja odawaste tehtud.

Mupaklikult L. Pirowits.

S. Stolleri

uuesti avatud

mütside ja kübarate

erikauplus

№ 24 Wiru uulitsal № 24

Bodega Espanola wiinakaupluse kõrwal.

Soowitab oma rikkalikult laagrilt kõige paremaid
oma- ja wäljamaa kübaraid mitmesugust karwa ja
moodi, niifama ka kõige paremalt wäljatööstatud ja
ja heast materjalist mütsid omaSt wabrikult.

Wõdetakse tellimisi wastu ja täidetakse ausalt.

M. Adamsoni

Gesti walmisriiete kauplus

Wiru ja Wene uul. nurga peal,

soowitab **ainult** häid, wastupidawaid ja moodsaid meeste-
ja naisterahwa riideid. Hinnad
ja talitus wiisipäralised.

Naisterahwa ja meesterahwa

w i h m a w a r j u d,

150 kop. ja kallimad. Kõiksugu kindaid, naisterahwa ja lapse
põllesid, jalutuskepid, kraed, lipsud ja maniskad. Odawad
hinnad.

Paul Winter,

Wiru uulitsal № 24.